ANUL IV —No. 1022 O SINGURĂ EDIŢIE LUNI 2 DECEMBRIE 1891

NUMĔRUL 10 BANĬ

ABONAMENTELE
ÎNCEP LA 1 ŞI 15 ALE FIE-CĂREĬ LUNĬ
şi se plătesc tot-d'a-una 'nainte

In Bucureştĭ la casa Administraţieĭ
Din *Judeţe* şi *Străinătate* prin mandate postale:
Un an în ţară 30 leĭ; în străinĕtate 50
Şease lunĭ „ 15 „ „ „ 25
Treĭ lunĭ „ 8 „ „ „ 13
Un număr în Străinĕtate 15 banĭ

MANUSCRISELE NU SE 'NAPOEAZĂ

Adevĕrul

Să te ferestĭ, Române! de cuĭŭ strein în casă.
V. Alexandri.

NUMĔRUL 10 BANĬ

ANUNCIURILE
Din BUCUREŞTĬ şi JUDEŢE se primesc NUMAĬ la ADMINISTRAŢIE.
Din STRĂINĔTATE, direct la administraţie şi la toate Oficiile de publicitate.
Anunciurĭ la pagina IV . . . . . 0.30 b. linia
„ „ „ III . . . . . . 2.— leĭ
„ „ „ II . . . . . . 3.— leĭ
Inserţiunele şi Reclamele 3 leĭ rândul.
LA PARIS, ziarul se găseşte de vênzare cu numĕrul la kioşcul No. 117, Boulevard St.-Michel.

UN NUMĔR VECHIŬ 30 BANĬ

ADMINISTRAŢIA
111, — BULEVARDUL ELISABETA, — 111

DIRECTOR POLITIC: ALEX. V. BELDIMANU

REDACŢIA
111, — BULEVARDUL ELISABETA, — 111

SEPTAMANA
EPILOGUL
Să ne rĕspundă
NOEMBRIE
O GRESALA EROICA
FATMA

Bucureştĭ, 1 Decembre 1891

SEPTAMANA

In Franţa se agită de cât-va timp chestiunea cleruluĭ.

Popimea catolică a dat în vremile din urmă mult de lucru autorităţilor şi continuă a se socoti ca un fel de instituţie în afară de statul francez.

Toată lumea îşĭ aduce aminte de purtarea episcopuluĭ Gouthe-Soulard, care a trebuit să fie dat în judecată pentru modul cum a tratat pe ministrul cultelor.

In urma acestor incidente, guvernul francez a fost interpelat în Senat asupra chestiuneĭ politiceĭ cleruluĭ.

Senatorul Dide arătă că clerul catolic abuzează de blândeţa guvernuluĭ şi se ridică cu îndrăzneală în contra legilor. Clericiĭ sunt funcţionarĭ, ale căror abuzurĭ rĕmân nepedepsite. Clerul a redactat nişte catechisme electorale foarte ciudate.

Interpelatorul se declară pentru despărţirea bisericeĭ de stat, saŭ cel puţin pentru aplicarea strictă a legilor, ca să pue capĕt anarchieĭ clericale. Dacă biserica s'a plecat înaintea Bonaparţilor, de ce Republica să îndure nişte insurgenţĭ plătiţĭ.

Neapărat, s'aŭ găsit şi apărătorĭ aĭ cleruluĭ. Unul dintre aceştia a fost monarchistul Marcère, care a predicat în pustiŭ.

A vorbit apoĭ fostul preşedinte de consiliŭ Goblet, care a spus că guvernul e dator să pregătească despărţirea bisericeĭ de stat prin legĭ speciale. Chestiunea aceasta va reveni mereŭ în discuţie, căcĭ cu toate declaraţiile pacinice, antagonismul dintre biserică şi republică e vĕdit şi permanent. Biserica nu va renunţa nicĭ odată la amestecul sĕŭ în chestiile publice mai cu seamă în ce priveşte şcoala; Statul însă nu trebue să tolereze revoltele semeţe în potriva autorităţilor şi a justiţieĭ, cum s'a întâmplat nu de mult.

Episcopiĭ, zise oratorul, se amestecă chiar în afacerĭ de politică exterioară. Pentru a pedepsi clerul ajung legile existente. Dar e greu să se aplice aceste legĭ, căcĭ îndată se vorbeşte de persecuţie. Singurul leac ar fi să se ia cleruluĭ caracterul oficial. Biserica să înceteze de a forma o clică de funcţionarĭ aĭ statuluĭ rebelĭ; să devie o asociaţie particulară, fie chiar cu averĭ imobiliare, dar fără nicĭ o putere oficială. Orĭ ce alte mĕsurĭ nu vor fi de folos.

Fireşte, ministrul Fallières a trebuit să rĕspundă, că momentul despărţireĭ bisericeĭ de Stat n'a venit, căcĭ toţĭ oamenii politicĭ cât de înaintaţĭ, devin conservatorĭ îndată ce ajung miniştri. (Dovadă D. Take Ionescu).

Guvernul va şti să ţie pe episcopĭ în frîŭ.

Vorbi maĭ târziŭ şi primul-ministru Freycinet şi declară, că, dacă clerul nu se va astîmpăra şi guvernul va vedea că legile existente nu ajung, va cere mijloace noĭ. Dacă episcopiĭ ne vor împinge la despărţirea bisericeĭ de Stat, rĕspunderea va fi a lor. Cine refuză de a se supune Republiceĭ, acela să ştie că are afacere nu numaĭ cu guvernul, ci cu Parlamentul întreg.

S'a votat apoĭ o ordine de zi, prin care guvernul e invitat a impune cleruluĭ respectul Republiceĭ.

Ştim bine, că clerul catolic e monarhic şi de aceea nu putem de cât să aprobăm mĕsurile de apĕrare a Republiceĭ, pe carĭ le ia guvernul francez.

*

Ca să nu ne depărtăm de Franţa, trebue să pomenim de moartea fostuluĭ Impĕrat al Brazilieĭ, Dom Pedro II, care a murit în Paris.

Istoria domnieĭ acestuĭ suveran şi maĭ cu seamă istoria rĕsturnăreĭ sale sunt foarte cunoscute.

Dom Pedro II a domnit maĭ bine de 40 de anĭ şi, personal, n'a fost un suveran rĕŭ; dar ceea ce-ĭ lipsea luĭ ca rĕutate, era cu prisosinţă reprezentat în fiica şi maĭ ales în ginerele sĕŭ, contele d'Eu, moştenitor presumptiv al Tronuluĭ.

Acest conte, fiul ducelui de Nemours, este reprezentantul vechei şi decăzuteĭ rase a Bourbonilor. Deşi în Brazilia, el a dus peste ocean nĕravurile raseĭ sale şi prin aceasta a grăbit desfiinţarea ultimeĭ monarhiĭ din America.

Dom Pedro II,— repetăm aceasta după un ziar parizian — nu va fi ultimul suveran mort în exil.

*

Tot în Paris a murit un om de merit, D. Alphand, şeful lucrărilor oraşuluĭ.

Acestuia se datoreşte în cea maĭ mare parte transformarea totală a capitaleĭ Franţeĭ. El a fost şi organizatorul tuturor expoziţiilor universale din Paris, ţinute de la 1885—1889.

D. Alphand, regretat de toată lumea, a murit în vîrstă de 74 anĭ.

*

Omenirea colorată, Chineziĭ, aŭ început să ne dea de gândit.

De cât-va timp turburările în China se ţin lanţ; europeiĭ şi creştiniĭ în genere sunt masacraţĭ cu cea maĭ mare cruzime; sunt chiar mişcărĭ revoluţionare în contra actualeĭ ordine stabilite.

Guvernele marĭ europene aŭ început să se îngrijească şi este vorba de trimiterea uneĭ escadre în mările Chineĭ, cu toate asigurările liniştitoare ale guvernuluĭ din Peking.

Inchipuiţi-vĕ ce ar fi de biata Europa, când vasul chinezesc ar deborda, când furnicarul acela de oamenĭ galbenĭ, cu o civilizaţie a parte, cu obiceiurĭ sĕlbatece, s'ar respîndi de o dată, ar eşi din hotarele imperiuluĭ ceresc şi ar porni spre Europa!

Un fior de groază mĕ cuprinde, când mĕ gândesc la feţele galbene, la ochiĭ laţĭ şi micĭ, la cozile şi capetele rase, la ceaiul fără zahăr şi la toate particularităţile chinezeştĭ, cunoscute în România.

Nu! Lucrul nu poate să se întâmple, căcĭ ar fi prea grozav. Epoca migraţiuneĭ popoarelor trebue să fi încetat, daă nu ccum-va a ajuns şi în China dorul de ducă, impus de împrejurărĭ economice duşmane păceĭ şi mulţumireĭ omuluĭ.

*

O veste, care va umplea de bucurie pe toţĭ dinasticiĭ, este de sigur aceea despre venirea luĭ Vilhelm II la Bucureştĭ.

Stăpînul luĭ Carol I vine să vadă ţara, pe care acesta i-a supus'o fără multă osteneală.

Ce maĭ ocaziune de a primi decoraţiĭ pentru toţĭ linguşitoriĭ tronuluĭ şi pentru toţĭ aceia carĭ trag foloase din politica nemţească!

Noĭ n'am avea nimic de zis în contra viziteĭ ce nebunatecul de la Berlin face vĕruluĭ sĕŭ din Bucureştĭ, dacă n'am şti că tot poporul român va fi pus la contribuţie pentru a plăti cheltuelile primireĭ.

*

De astădată, îmĭ vine foarte greŭ să vorbesc de evenimentele interioare.

Ele s'aŭ succedat cu o repeziciune mare şi în fie-care zi a sĕptămâneĭ trecute situaţia reciprocă a partidelor lua o altă faţă.

Azĭ generalul Florescu se adresa liberalilor şi situaţia era surîzătoare pentru aceştia; mâine Lascar Catargiu făcea apel la junimişti şi spectrul medieval ne trecea pe dinaintea ochilor.

Insfârşit, bĕtrînul de la Golăşeĭ alcătui — cu ajutorul luĭ D-zeŭ — un minister ca vaĭ de lume şi azĭ acest minister caută să'şĭ formeze o majoritate, după ce a făcut uz de un falş în Constituţie ca să închidă Parlamentul.

Neagu

Boala de ochĭ în armată

Monitorul Oficial de azĭ publică un raport de mişcarea bolnavilor de ochĭ repartizaţĭ pe comandamente şi corpurĭ de trupă, pe timpul de la 16 la 31 Octombrie 1891.

In aceste 15 zile se constată că în toată armata română pe lângă un numĕr de 634 bolnavĭ aŭ maĭ intrat 179, decĭ un total de 813; din aceştia numaĭ 121 vindecaţĭ, 15 congediaţĭ adecă până la vindecare, 1 reformat şi aŭ maĭ rĕmas încă 676.

Satisfăcător rezultat, n'avem ce zice!

Să ne respundă!

D. N. Filipescu şi alegĕtoriĭ sĕĭ

Cestiunea ţĕrănească maĭ mult ca orĭ când e pusă la ordinea zileĭ. Presa, opiniunea publică, guvernele aŭ recunoscut-o.

In mesagiul Coroaneĭ din sesiunea actuală se făgăduieşte rezolvarea maĭ multor cestiunĭ strâns legate cu soarta ţĕranilor.

Inainte dar d'a veni în discuţia Cameréĭ, reformele acestea, trebue să ne întrebăm, ce zic şi ce aŭ de gând să facă representanţiĭ celor 38 de colegiĭ ţĕrăneştĭ din Parlament?

De sigur, trebue să credem că deputaţiĭ aceştia s'aŭ întâlnit cu alegĕtoriĭ lor, s'aŭ consfătuit şi aŭ luat rezoluţiunĭ.

Eĭ vor interveni în desbaterĭ cu luminile lor, cu competenţa lor,— şi vor apăra cu curagiŭ şi cu devotament revendicările ţĕranilor.

Dacă aceasta n'a fost făcut-o în trecut, o vor face în viitor?!

Şi anume, ce aŭ să susţină reprezentanţiĭ aceştia, în fie-care cestiune?

Ideile moderne, dorinţele democraţieĭ, soluţiunile ştiinţeĭ şi ale justiţieĭ, saŭ aŭ să vină tot cu cârpelile trecutuluĭ?

Vom vedea.

Pentru moment însă avem dinaintea ochilor convingerile unuĭ deputat ales de colegiul al III-lea din Brăila.

Deputatul acesta e şi redactor-şef la ziarul *Timpul*, el împărtăşeşte programa grupuluĭ acestuĭ organ.

Maĭ mult: El s'a grăqit a respunde, sub semnătura sa, ziarelor democrate, relativ la *cestia agrară* şi la reforma învĕţămîntuluĭ popular, accentuându-şĭ convingerile.

Da, D. N. Filipescu s'a declarat absolut contra sufragiuluĭ universal, şi aceasta de sigur — numaĭ după ce a consultat pe alegĕtoriĭ sĕĭ ţĕranĭ!

Dênsul e de asemenea **duşman** al *intervenţieĭ Statuluĭ* în relaţiile dintre mica şi marea proprietate, tot ca ales al muncitorilor sătenĭ.

D. Filipescu a vorbit, a scris şi a votat contra *avansurilor* acordate prin legea vînzăreĭ moşiilor Statuluĭ, tot ca sincer reprezentant al sătenilor.

A votat fondul pentru **fortificaţiunĭ**, numaĭ pentru că aşa 'şĭ luase angajamentul, cu ţĕraniĭ Brăilenĭ.

Dar de ce am vorbi de angajamente? D. Filipescu, fiind mare proprietar, face toate aceste bunătăţĭ pentru ţĕranĭ, căcĭ îĭ compătimeşte, îĭ iubeşte.

Aşa, din pricina acestor sentimente, vĕzĕnd necazul ce duc săteniĭ cu *datul copiilor la şcoală*, a cerut prin ziarul *Timpul*: **Reducerea** *învĕţămîntuluĭ popular*, şi maĭ multă desvoltare celuĭ superior!

Dênsul va fi neapărat, şi **contra** obligativităţeĭ, — căcĭ soiul acesta de politicianĭ merge cu mila până în capĕt.

Ţeraniĭ muntenĭ şi podgorenĭ cereaŭ Camereĭ să lase la facultatea lor d'a lua loturĭ maĭ micĭ de 5 hectare, dar D. Filipescu, ca proprietar mare, care vede în tot ţĕranul un *minor*, s'a opus, cerênd a se da — cu d'a sila, — sătenilor loturĭ de 5 hectare!

Şi săteniĭ auzind de la cine vine împotrivirea, i-aŭ trimis un *Bog-da proste cât toate zilele.*

Dar unde D. Filipescu se întrece pe sine, şi e d'o corectitudine fără egal, — e când scrie în gazeta sa: că *inamovibilitatea învĕţătorilor* ar fi pentru ţară *ideia cea maĭ nenorocită, maĭ periculoasă!*

E banal a repeta: Aceĭ ce cer — oamenĭ politicĭ, saŭ partide, — ca învĕţătoriĭ să rĕmână amovibilĭ — vor să aibă din aceştia numaĭ *agenţĭ electoralĭ*.

Trebue să fie prea mândri învĕţătoriĭ din Brăila de alesul lor, care, în înălţimea priceperiĭ şi milostivireĭ sale, nu voieşte săĭ lase de capul lor, ci-ĭ ţine sub părinteştile aripĭ ale stăpânireĭ.

Cu ast-fel de reprezentanţĭ *cestia agrară* se va rezolva; *şcoala populară va propăşi*; ţĕrănimea într'o bună-dimineaţă se va pomeni *bogată, luminată şi liberă*, căcĭ numaĭ sub **epitropie** poporele se formează şi se ridică la demnitatea lor (?!) Tocmaĭ acest scop bine-făcător are şi **candidatura oficială** la colegiul ţĕranilor.

Graţie acesteĭ sisteme, ţĕraniĭ înoată în fericirĭ şi din resfĕţ, din traĭ bun, fac atâtea petiţiĭ şi uneorĭ caută a 'şĭ face dreptate singurĭ.

Aşa dar *să ne rĕspundă* — ceĭ-l'alţĭ D-niĭ deputaţĭ aĭ ţĕranilor, urma-vor calea deputatuluĭ colegiuluĭ III-lea de Brăila?

Cred dênşiĭ că, profesând asemenĭ credinţe politice,—saŭ, stând într'o adâncă tăcere şi pasivitate, datoria 'şĭ o fac?

De alt-fel ne aşteptăm la o mulţumire călduroasă din partea sătenilor Brăilenĭ,—că, în fine am recunoscut şi noĭ sinceritatea alesuluĭ lor—că am aprobat chipul cu care ştie şi crede că apără interesele ţĕrănimeĭ, a căreĭ mandatar este!

Să ne rĕspundă însă ceĭ-l'alţĭ deputaţĭ aĭ sătenilor, sunt de aceleaşĭ credinţe cu colegul lor de Brăila?

Ţepeluş.

România şi tripla alianţă

Ziarul englez „Times“ se ocupă într'un lung şi remarcabil articol de situaţia Românieĭ faţă cu alianţa triplă.

Numitul ziar, purcezênd din incidentul viziteĭ, ce a făcut Regele Carol al Românieĭ împăratuluĭ german la Potsdam, care vizită deşi poate să nu aibă însemnate urmărĭ maĭ grabnice, totuşĭ susţine că ea nu poate fi privită ca un eveniment, ce n'ar avea nicĭ o importanţă politică.

Rolul Românieĭ, zice foaia engleză, va fi de mare importanţă într'un viitor rĕzboĭ european. Lucru firesc, că această ţară nu va putea să rĕmână neutrală, ci saŭ va trebui să meargă cu torentul, ce va amenința încă odată imperiul Osmanilor, saŭ va trebui să se pună în contra luĭ. Stând ast-fel lucrurile, împĕratul Germanieĭ nu poate să nu simtă, că interesele alianţeĭ triple vor fi afectate în sens militar de atitudinea ce va lua România.

O armată bravă, bine organizată—zice „Times“ — care a putut atârna în cumpăna rĕzboiuluĭ ruso-turcesc din 1877 şi care într'o viitoare campanie ar putea ocupa o foarte importantă posiţiune strategică, nu poate fi privită de Germania drept o cantitate negligeabilă. Crede decĭ foaia engleză, că Germania a ajuns la o recunoaştere maĭ practică a acestuĭ adevĕr, îndată ce s'a retras contele Bismarck, care neglija România din cauză că voia să menageze cât putea maĭ tare pe Rusia.

La Potsdam nu saŭ luat angajamente positive, crede „Times“. Regele Carol este cu mult maĭ prudent, de cât s'o fi făcut aceasta şi e cu mult maĭ consciŭ de datoriile sale de suveran constituţional. Tot aşa de adevĕrat însă este, că resultatele întrevedereĭ de la Potsdam au mulţumit pe deplin pe Regele Carol.

In România — zice maĭ departe „Times“ — esistă un curent în popor, favorabil Rusieĭ ortodoxe, ca şi poporul ţăreĭ de la gurile Dunăreĭ. Româniĭ însă sunt consciĭ şi mândri de *origina lor română*. Pentru scopurĭ practice însă nu este bine a se ţinea prea multă seamă de simţimîntul vag şi întunecat al mulţimeĭ nepricepute (?) şi inerte (?) In cercurile conducĕtoare partizaniĭ politiceĭ ruso-file, poate sunt şi eĭ destul de tarĭ, pentru a putea ajunge la cârma ţĕreĭ, însă chiar şi acest partid îşĭ manifestează simpatiile sale pentru Rusia, maĭ ales atuncĭ numaĭ, când primeşte puterea, dar şi eĭ ar rezista la orĭ-ce s'ar părea, că o dictatură rusească cu aceiaşĭ energie şi urgiă cu care ar face-o şi rivaliĭ lor.

Foaia engleză arată cum se justifică temerea acelora, carĭ cu bine-facerile ce a avut România de la Rusia în timp de grele încercărĭ, vĕd totuşĭ în colosul de la Nord un duşman fiind-că într'adevĕr relele ce ĭ-a făcut şi scopurile viclene ce se pare a avea faţă de dînsa, întrec mult bine-facerile. Ziarul englez însă justifică şi cel-l'alt curent antipatic al Românieĭ faţă cu Austro-Ungaria.

Iată cum se exprimă *Times*:

Dacă Basarabia este ţinută azĭ de Ţa-

rul, este de asemenea o Românie iridentă şi sub sceptrul Habsburgilor, de oare-ce în ţările supuse Coroaneĭ ungureştĭ se află maĭ mult de 2 jumĕtate milioane Românĭ, iar politica de maghiarisare care împileazâ crud pe Românii din Austro-Ungaria, a provocat o justă indignaţiune în sinul Românilor din regat. Pe lângă aceasta Ungaria n'a arĕtat de loc simţiminte prietineştĭ, nicĭ spirit de conciliaţiune în politica eĭ vamală faţă cu România şi ast-fel între aceste ţerĭ vecine s'a sădit un rĕû simţimint.

Politica comercială a monarhieĭ austro-ungare, ce se dictează azĭ maĭ mult din Pesta de cât din Viena, deşi n'a avut urmărĭ politice serioase, ca în Serbia, totuşĭ a avut o înriurire de aceeaşĭ natură.

Decĭ în cât priveşte simpatiile dintre Rusia şi tripla alianţă, cumpănind toate cu dreptate, România poate judeca în linişte în ce direcţiune o trag propriele eĭ interese, din ce parte are a se teme maĭ puţin şi de unde are să spereze maĭ mult? Se poate oare ca pericolul de agresiune din partea Rusieĭ să fie întimpinat maĭ bine prin o alianţă, saû prin resistenţă?

Din parte-ne, continuă *Times*, nu insistăm a profeţi, cum se vor decide bărbaţiĭ de stat aĭ Românieĭ în faţa acestor cestiunĭ complicate şi delicate, însă putem observa, ca un semn prevestitor, că fortificaţiile, ce nu de mult s'aû construit, pare că aû menirea de a opune resistenţă unuĭ inimic viitor din partea Rusieĭ maĭ mult de cât din partea Austrieĭ. Poate să ne spună cine-va că fortificaţiile sunt facute curat, cu scopul de a da pe un preţ maĭ urcat alianţa românească, noĭ însă socotim aceste esplicărĭ maĭ mult de nişte ingeniosităţĭ puţin satisfăcĕtoare. Maĭ suntem dispuşĭ a cugeta, — încheiă *Times*—că înţeleptul Rege Carol cu greû s'ar fi aventurat de a'şĭ arăta pumnul şi de a face un lucru, care să poată fi luat drept o provocare faţă cu un puternic vecin, dacă nu ar fi avut cauză de a aştepta ajutor de la un prietin tot aşa de puternic.

NOEMBRIE

Norii învĕlue cerul cu pânzele lor călătoare,
Indepărtându-ne încălzitoarele raze de soare;
Negura văilor zarea întunecă,—pare-un linţoliŭ,—
Şi greû e aerul, tristă prîveliştea, totul în doliû.

In sobă pâlpăe focul. ce mistue câte-va vreje,
Limbĭ roşietice urcă fantastice para 'n vîrteje;
Streaşina picură şi picăturile cad rare, grele,
Ca amintirile, vecinic tovarăşe zilelor mele.

Pagine galbene de-ale caetelor din vremurĭ trecute,
Redeşteptatu-mĭ-aû iarăşĭ simţirile, mórte, perdute!
Versurĭ de dragoste, rupte din inimă, inima-mĭ [rumpe,
Trezind în sufletu-mĭ toate adormitele nimicurĭ [scumpe.

Citesc scrisorile scrise cu degete micĭ delicate:
Numaĭ vederea lor par'că mĕ sgudue. inima-mĭ [bate.
Şi mĕ cutremură, privind la filele vechĭ de hârtie,
Gândul că mânile care le scriseră nu-să-mĭ maĭ [scrie.

Şi acĭ portretul eĭ... Scumpă vedenie şi neuĭtată!..
Cum din orbitele lor plinĭ de dragoste ochiĭ eĭ [cată?
Tu eştĭ, iubirea mea! Şi eu privirile-ţĭ tu mĕ cu-[tremurĭ....
Vino; întoarce te, o idealul meû din alte vremurĭ!

Dar sunt zadarnice toate dorinţele! „ Noaptea se lasă
Chinuitoarele şi neîmblînzitele gîndurĭ m'apasă.
Focul se mistue, albă caĭlaptele spuza-l coprinde
Pe când în sufletu-mĭ dorul de stingere iar se a [prinde

Şi, de închid genele, zăresc în umbră-le luminĭ de [faclă
Şi'n auz zurue sgomotul ţĕrîneĭ căzĕnd pe-o raclă,—
Pe când din streaşină cad picăturile rare şi grele
Inşiruindu-să ca amintirile zilelor mele.

Ioan N. Roman

Lumea Ilustrată

UN EPILOG

Se pare că Regele Milan, deja aşa de parisian, aşa de bine aclimatisat cu republica franceză, tot maĭ poate să fie niţel Rege.

Odinioară, abdicând, îşĭ rezervase unele drepturĭ, ce nu eraû fără valoare: acuma a renunţat la ele.

Este adevĕrat că uniĭ susţin că lucrul încă nu e făcut, că e numaĭ în vorbă să'l facă; alţiĭ, din contră, susţin că lucrul s'a făcut de mult.

Orĭ cum, D. Risticĭ şi colegiĭ sĕĭ, regenţiĭ regatuluĭ, ca să facă această afacere, aû ales pe guvernorul Regeluĭ domnitor.

D. Dochicĭ, consilierul de stat, e acĭ în misiune extraordinară. El negociază cu Regele Milan, şcolarul în vacanţă ce nicĭ nu se se gîndeşte se întoarcă la şcoală.

* * *

Ştiţĭ cu ce condiţiĭ şi în ce condiţiĭ acum treĭ anĭ Milan I, Regele Serbieĭ, a trecut coroana fiuluĭ sĕû unic Alexandru tot I-iû?

In urma unuĭ rĕsboiû nenorocit, Milan I, plictisit, obosit de a tot lupta în năuntru şi în afară, a hotărât să se lase de domnie.

Intr'o bună dimineaţă a dat supuşilor Sĕĭ fără să facă gălagie, constituţia cea maĭ liberală pe care radicaliĭ de la Belgrad aû putut să o viseze; şi apoĭ le-a spus: — Rĕmâneţĭ sănătoşĭ, s'o aplicaţĭ cum veţĭ şti.

Dar într'un protocolaşĭ ce poartă data zileĭ în care a abdicat 22 Februarie 1889, era stipulat că Regele Milan poate să stea în Serbia saû să călătorească după cum i-o fi cheful şi „să se întoarcă în patria sa, când vor cere interesele sale", maĭ era stipulat că 'poate să intervie în educaţia mult iubituluĭ sĕû sucesor şi în administraţia listeĭ civile ca şi cum ar fi averea sa personală. (Cel puţin lumea n'are să'l acuze, că nu se interesează de soarta fiuluĭ sĕû!) In sfârşit regenţiĭ regatuluĭ, „ţinĕnd socoteală că trebue ţinut sus prestigiul Regeluĭ tată", declaraseră că'l pun la dispoziţie o sumă de treĭ zecĭ miĭ francĭ pe lună.

In urmă, regenţiĭ aû vĕzut că *interesele sale* cam prea des îl aduceaû pe Regele Milan la Belgrad şi că prea des îşĭ reclamă pensia; eĭ aû judecat că e maĭ de folos să'ĭ dea un capital. Poate că vărsarea la timp a acestuĭ capital, chiar restrîns (se vorbeşte de un milion, de un simplu milion), n'ar fi fără de folos pentru ca să se menţie prestigiul Regeluĭ-tată. Şi iată cum, de n'o fi minţit telegraful, Regele Milan renunţă să dirigeze educaţiunea fiuluĭ sĕû, să controleze administraţia listeĭ civile şi a averiĭ sale personale; pe de-asupra, se surghiuneşte singur din regat, cu interdicţia de a purta gradul de generaĭ sîrb!

Un milion!... Cu preţul acesta, în scurtă vreme, prestigiul Regeluĭ-tată ar fi în pericol; şi atuncĭ ce ar maĭ putea să cedeze D-lor Risticĭ et C-nie? Din fericire îĭ rĕmânea, în ţara luĭ, un petic de pămînt preţuit cu 3 milioane 800 de miĭ de francĭ; îşĭ ipoticează pămîntul fiuluĭ sĕû, cum ar zice Jules Lemaître. Din suma de 3 milioane 800 miĭ de francĭ, 2 milioane trebuesc plătite la o bancă ce 'i-a tot dat de cheltuială; cu restul de 1 milion 800 miĭ francĭ, de va fi cu minte, Regele Milan are înainte câţĭ-va anĭ de prestigiû.

Ne grăbim să spunem că nu e vorba numaĭ de banĭ. D. Risticĭ şi colegiĭ sĕĭ, maĭ făgăduiseră astă primă-vară, două satisfacţiĭ de ordine morală: o vizită, în timpul vacanţeĭ, pe care fiul Sĕû Alexandru 'ĭ-o va face la Paris şi expulzarea, cu sila de va fi nevoie, a Regineĭ Natalia.

D. Risticĭ şi colegiĭ sĕĭ s'aû ţinut de amîndouĕ făgăduelile.

După ce a terminat cu examenul de la sfîrşitul anuluĭ, Regele domnitor a venit la Paris să'şĭ arate ochiĭ ceĭ frumoşĭ pe care'ĭ are de la mama sa. Parisieniĭ, salutându-l în sunetul himnuluĭ naţional sîrbesc, aû recunoscut în el pe prinţişorul închipuit de Alphonse Daudet, acum douĭ-spre-zece anĭ, într'un „roman de istorie."

Chiar pe tron, ne emoţionează, prin părăsirea luĭ, acest orfan al uneĭ mame în viaţă; şi dacă el s'a hotărît să n'o maĭ vază, dacă politica 'l-a pus cam prea multă stăpânire pe inimă, îl plingem; repetăm încet, cu părere de rĕû ceia ce un poet frances, Edouard Grenier, adresa odinioară tinereĭ Majestăţĭ:

Fiĭ om şi rĕmiĭ copil! Rĕmiĭ om şi fiĭ Rege:

Cât despre expulsarea făgăduită, era un fapt împlinit înainte de sfîrşitul luĭ Maiû.

De pe vremea când era soţie şi Regină, crima acesteĭ femeĭ era, că prea 'şĭ iubeşte bărbatul poate şi sigur că prea 'şĭ iubeşte regatul.

Divorţată de bărbat, cu toate protestările eĭ, cărora nu le-a lipsit nicĭ mărirea nicĭ demnitatea, n'a fost nimic surprinzător să fie divorţată şi de tron!...

*

La vêrsta de 35 de anĭ, Milan I-iû 'şĭ a dat Regatul în schimbul uneĭ sume de banĭ, acompt din viitoarea-ĭ moştenire. Prin acest act de independenţă, are aerul unuĭ prinţ moştenitor. De cât un suveran de onoare, maĭ mult un prinţ de Galles, dar a uneĭ Nouĭ-Galles... din Orient saû din Sud,—din America de Sud!

Da, prin modernitatea gusturilor sale, prin repeziciunea evoluţiuneĭ ce se tâptueşte saû pare a se făptui în persoana luĭ, are nu ştiû ce american şi tropical.

Gîndiţĭ-vĕ că întemeetorul dinastieĭ, eroul Miloş Obrenovicĭ, păzea porciĭ în pădurile din ţara luĭ, înainte de a o scăpa de sub jugul Turcilor! Cât e de atuncĭ? Maĭ puţin de nouĕ-zecĭ de anĭ.

Uitaţĭ-vĕ la acest *gentlemen*: e nepotul Luĭ!

*

La Louis le Grand am auzit odinioară o istorie surprinzătoare. Un şcolar, cu şase săptămânĭ înainte de vacanţă, a plecat că domnească în ţara luĭ.

După 21 de anĭ, şcolarul s'a întors iar la Paris. De astă dată avea faţa groasă, pielea tăbăcită şi mustaţa veselă. Insă tot-d'a-una vesel.

Ce a făcut în intervalul acesta?

In aparenţă, a domnit; dar politica sa singur vrea să o uite, lumea o uita şi pe ea şi pe el de odată. Regenţiĭ nicĭ n'aû maĭ voit să o examineze; s'aû grăbit să constate că abdică de *bună voe şi spontaneû*.

Cu un titlu modest şi cu un nume puţin cunoscut, fostul elev de la Louis le Grand s'a stabilit la Paris. Ca *ştrengar* şi ca *clubman*, cel puţin, e al Parisienilor. Mulţĭ martorĭ spun că nu e petrecere fără El. Dar dacă ştie să petreacă, ştie să fie şi generos.

Dar o ultimă noutate. In locul gradulu onorific de general sîrb pe care 'l are acuma, Milan I va avea gradul şi funcţia de general persan. Da, citiţĭ bine. Şahul, în a tot puternicia luĭ, s'a hotărît să 'l însărcineze să reorganiseze cavaleria persană. Şi pe când Regina, după ce a pierdut speranţa de a se maĭ întoarce la Belgrad, se va duce să trăiască în tăcere la Biaritz, Regele se va duce să 'şĭ caute norocul la Teheran.

De-ĭ adevĕrată noutatea, onoare luĭ Nasser-Ed-Din, Regele Regilor!... Călătorie bună viitoruluĭ Galiffet al Persieĭ, nepotuluĭ luĭ Miloş Obrenovicĭ.

L. Ganderax.

FATMA

(Baladă orientală)

In faptul dimineţiĭ prin parc, îngândurată
Se plimbă visătoarea Fatma, frumoasa fată
A mareluĭ Ben-Omar, califul din Bagdad —
Şi blondele eĭ plete de peste umerĭ cad
Pe pept şi ea le prinde mânunchiû în alba-ĭ mână.
Zîmbind s'aşează fata aproape de fântână
P'o lespede de marmur, privind cu gândul dus
La gura de balaur ce-aruncă apa'n sus.

Tiptil atuncĭ din umbra tufişuluĭ resare
Nin-Musa, rob din Iemen. El ese din cărare,
S'apropie de fată, o prinde pe furiş,
S'apleacă şi o sărută şi piere prin tufiş.
Fatma tresare 'n ţipĕt, de spaimă 'ngălbenită:
«El are fes albastru şi haina sdrenţuită!»
Şi grabnic eunuciĭ se'nşiră urmărind
Ca şerpiĭ prin tufişurĭ pe Musa-Nin, şi-l prind.

Fatma plângĕnd se duce la tată-sĕû şi-ĭ spune:
«Voiû pune servitoriĭ să'l bată şi voiû pune
Să-l târăe d'alungul oraşuluĭ legat
De-a caluluĭ meû coadă, de-a celuĭ maĭ turbat!
Mişelul!» Sîn Ben-Omar isbeşte cu piciorul,
Şi dă un semn. In lanţurĭ legat, cutezătorul
Ben-Musa intră palid, cu ochiĭ în pămînt.
El are fes albastru şi sdreanţă de vestmînt.

Fatma stă rezimată d'al tronuluĭ pilastru.
Şi sclavul stă 'nainte-ĭ. El are fes albastru,
Şi-albaştriĭ aĭ eĭ ochiĭ, d'un farmec dureros,
E tînăr! Şi ca palmul crescut e de frumos.
S'aruncă turtunatic spre el atuncĭ Sultanul
I-i fulgeră 'n cap ochiĭ şi'n mînă iataganul.
«Acesta e?» Şi fata se'ndoae puţintel:
«N'a fost acesta, tată! Să nu loveştĭ în el!»

(Lumea Ilustrată) **George Coşbuc.**

Afacerea Sturza-Eliad

Domnule Director,

Singurul ziar care 'mĭ ia apărarea în trista mea afacere universitară, este *Adevĕrul*, şi aceasta din propria luĭ iniţiativă. Mĕ cred dar dator a vĕ exprima mulţumirile mele cele maĭ viĭ pentru aceasta şi vĕ rog, dacă nu abuzez de bunătatea D-v. să bine-voiţĭ am'ĭ acorda ospitalitatea în onor. D-v. ziar, alăturateĭ copiĭ tipărită a petiţiuneĭ ce am remis D-luĭ Rector al Universităţiĭ chiar în ziua concursuluĭ, la 8 Noembrie 1891.

Primiţĭ, vĕ rog, Domnule Director, cu mulţămirile mele reînoite, asigurarea prea osebiteĭ mele consideraţiunĭ.

Alex. A. Sturza

Bucureştĭ in 24 Noembrie 1891

COPIE

după petiţiunea dată Rectoruluĭ Universităţeĭ de Bucureştĭ în 8 Noembrie 1891.

D-le Rector şi D-lor Profesorĭ,

Subsemnatul, Alexandru A. Sturdza în vêrstă de 24 de anĭ, licenţiat în litere şi filosofie de la Universitatea din Bucureştĭ, anul 1890, are onoare a supune la cunoştinţa D-voastre următoarele fapte:

Maĭ întâĭ de toate, protestez din rĕsputerĭ în contra neegalităţiĭ flagrante ce mi s'a făcut astăzĭ în locul Universităţiĭ din Bucureştĭ, la orele 12½, prin procesul-verbal redactat de comisiunea examinatoare instituită pentru concursul privitor la obţinerea burseĭ pentru străinătate din fondul Hillel, pentru studiĭ literare, şi în special a limbeĭ şi literatureĭ franceze.

Bazat pe acest protest şi pe documentele ce voĭ arăta maĭ jos, cer *casaţiunea* concursuluĭ, publicarea în timp legal a condiţiunilor concursuluĭ, înfiinţarea uneĭ alte comisiunĭ în mod legal pentru deschiderea unuĭ concurs întru tot conform prescripţiunilor legeĭ;

Maĭ cer examinarea amănunţită, legală şi conştiincioasă a lucrărilor comisiuneĭ instituite pentru acest concurs. Motivele mele sunt cele următoare:

I. — Legale:

După legea instrucţiuneĭ publice din anul 1864, Partea IIa, Cap. IIIa, Art. 330, 31, 32, 33, 39, 40 şi 42, să cere ca stipendiile lăsate de particularĭ cu scop de a veni în ajutor instrucţiuneĭ să fie date pe baza unor condiţiunĭ bine lămurite prin lege şi prin donator, şi maĭ în deosebĭ ca concursurile înfiinţate pentru obţinerea acestor stipendiĭ să se publice cu *treĭ lunĭ* maĭ înainte, şi ca comisiunea examinatoare să fie compusă de cincĭ membri numiţĭ de ministru şi preşezută la Bucureştĭ de un membru al consiliuluĭ permanent;

Concursul la care am fost supus nu este legal fiind-că nicĭ n'a fost publicat la timpul, cerut, şi nicĭ comisiunea n'a fost compusă în mod legal;

Publicarea concursuluĭ s'a făcut numaĭ la data de 29 Octombrie (10 Decembri) a. c. *Monitorul Oficial* No. 166, adecă numaĭ cu 9 zile înaintea deschidereĭ concursuluĭ.

II. — Tecnice:

Scopul acestuĭ concurs a fost în realitate numaĭ şi numaĭ hatîrul în favoarea adversaruluĭ meû, D-l Pompiliû Eliad, şi prezenţa mea la acest concurs a fost numaĭ o ocasiune pentru câţĭ-va membri aĭ Juriuluĭ de a dovedi întru cât ea le era desplăcută.

Inaintasem, făcĕnd cererea mea de inscripţiune, şi o colecţiune de scrierile mele în limba franceză ca dovadă că sunt specialist în asemenea materie. Insă Juriul afară de un membru şi anume D. Francudi nicĭ 'şĭ-a dat ostenéla de a arunca măcar o privire pe ele. Cu tóte că ştiam felul concursuluĭ nelegal, m'am prezentat fiind că am avut încredere în conştiinţa Juriuluĭ Insă am vĕzut, cu destulă părere de rĕû, că animozitatea unor membri aĭ acestuĭ Juriû aû putut influenţa hotărîrea sa.

Procesul-verbal al Juriuluĭ, neaprobat încă de Rectorul şi de Consiliul Universitar, spune în esenţă că: de şi D-l Sturdza dovedeşte că posedă limba franceză maĭ bine de cât D-l Eliad; cu toate acestea, şi fiind-că D-sa a arătat oare-care negligenţă în redactarea subiectuluĭ inscris, se pare că D-l Eliad întruneşte maĭ bine condiţiunile cerute de scopul aceste burse.

Acest argument nu este de cât o floare de retorică destinată a acoperi, sub o mască deegalitate, arzĕtoarea intenţiune a unor membri din Juriû de a da sub orĭ-ce preţ, bursa D-luĭ Eliad.

Observaţiunea conştiincioasă a lucrărilor mele în acest concurs, şi pentru care fac apel la toţĭ adevĕraţiĭ cunoscĕtorĭ aĭ limbeĭ franceze, nu poate de cât dovedi într'un mod neîndoĭelnic că posed cunoştinţe maĭ speciale, maĭ adâncĭ, maĭ reale în această materie, şi că am tratat subiectele date nu numaĭ sub o formă franceză maĭ bună de cât acea a D-luĭ Eliad, dar că încă aû fost lucrate în condiţiunĭ maĭ apropiate de natura concursuluĭ de cât a adversaruluĭ meû, a căruia competinţă pe domeniul filosofic sunt cel dintâĭ a o recunoaşte, însă pe care o neg cu desevêrşire pe terenul limbeĭ şi literatureĭ franceze.

Prin urmare, în virtutea acestuĭ memoriû, cer ca întregul Corp universitar, întrunit cu D-l Rector să ia o deciziunea legălă spre satisfacerea celuĭ de maĭ sus.

In speranţă că veţĭ bine-voi a 'mĭ da dreptate, vĕ rog, Domnule Rector şi Domnilor profesorĭ, să primiţĭ încredinţarea prea înalteĭ mele consideraţiunĭ.

Alex. A. Sturdza

Bucurescĭ în 8 Noembre 1891.

EPIGRAME

Unuĭ fost ministru

N'aĭ fost un soare cât aĭ stat
Ministru prea puternic,
Dar ca şi soarele aĭ lăsat
In urma ta întuneric.

Unuĭ prietin

Crede-mĕ pe mine-amice
Leapădă-a-ta barbă jos:
Nu e natural să fie
Cine-va copil bărbos.

Nadir.

Noul minister

Rugiņiţĭ maĭ sînt săraciĭ!
Cine-a scos aste figurĭ?
Am vĕzut maĭ ierĭ pe Vodă
Tocma'n tîrg la vechiturĭ!

Vax.

JACK MORAND

O GREŞALĂ EROICĂ

M'am întrebat de multe orĭ unde începe şi unde se sfîrşeşte cinstea. Limita asta atîrnă de conştiinţă, de educaţie şi maĭ cu seamă de împrejurărĭ. Acelaş act poate să necinstească său să dea onoarea, şi să facă de rîs saû sublim, lucru care probează că nimic nu e absolut în lumea asta.

Enric Puget la vîrsta de 20 anĭ venise în Paris ca să caute să se îmbogăţească. Era inteligent, instruit, activ, în sfîrşit era născut pentru comerţ.

Vîndu câte-va bunurĭ pe carĭ le avea în provincie şi cu averea asta mică începu luptele vieţiĭ.

Peste cincĭ anĭ era în fruntea uneia din cele maĭ marĭ case de mătăsurĭ din Paris; ajunsese să aibă chiar şi în Lyon o fabrică unde se ţesea numaĭ pentru dînsul.

El singur compunea desenurile.

Gîndindu'se numaĭ la muncă şi prea puţin la plăcere, se îmbogăţi repede. Pe urmă se gîndi să se însoare.

Indată ce i se cunoscu gîndurile i se propuse maĭ multe femeĭ frumoase şi care de care maĭ învĕţată, bogate, muzicante, chiar nobile; nicĭ una nu'ĭ plăcu.

O dată când se duse în Lyon, află că şeful sĕû de atelier era pe moarte şi că cerea să'l vază. Se duse la dînsul. Bietul om era adevĕrat pierdut; îl mîncase oftica.

Murindul îĭ zise:

— A! domnule, numaĭ d-ta poţĭ să mĕ ajuţĭ să mor liniştit! Mĕ despart de fata mea, de iubita, de scumpa mea Margareta. Este numaĭ de optsprezece anĭ, nu'Ĭ las nicĭ o avere, însă vĕrul sĕû voeşte s'o ia de nevastă. Ar fi liniştea mea ca s'o ştiû măritată.

D-ta ştiĭ cât de plină de primejdiĭ este viaţa pentru o femee, maĭ cu seamă pentru o copilă. Margareta nu se poate hotărî să se mărite cu vĕrul sĕû, deşi Andreĭ este partidă bună! el este muncitor şi câştigă multe parale; este mecanic de rĕzboaie de mătăsurĭ; are numaĭ treĭzecĭ de anĭ şi e nebun după verişoara sa. Te rog, domnule, ajută-mĕ să înduplec pe Margareta!

Fata intră tocmaĭ în minutul acesta deşi era galbenă şi tristă, era încântătoare cu ochiĭ seĭ dulcĭ negri.

Enric Puget începu numaĭ de cât să vorbească de dorinţa tatăluĭ eĭ.

Fata rĕspunse:

— Domnule, trebue să am prea multă antipatie pentru vĕrul meû ca să mĕ împotrivesc celeĭ din urmă voinţe a tatălui însă nu pot. Dac'aş jura să mĕ mărit cu Andreĭ m'aş omorî maĭ bine de cât să'ĭ ţiû jurămîntul. Eû înţeleg măritişul numaĭ cu o afecţiune desevîrşită şi un devotament fără marginĭ; mĕ voiû mărita numaĭ cu omul pentru care voiû să...

Bietul tată plîngea.

Enric era întristat, însă admira pe copila asta aşa de franşe, aşa de leală.

Avu o mişcare, o inspiraţie care'ĭ venea din fundul fiinţeĭ luĭ, şi, ca un... sportat, îĭ zise:

— Dar pe mine m'aĭ lua, domnişoară?

— Cum m'aĭ putea lua pe mine, ... nule, care sunt fată săracă.

— Aĭ inimă nobilă, domnişoară, am pentru d-ta o simpatie şi o admiraţie care iute aû să se schimbe în iubire... Vorbesc foarte serios şi'ţĭ ... 'mĭ încredinţezĭ fericirea d-tale şi testamentul de care vorbeaĭ adineaorĭ.

Margareta, tulburată toată, se ... dinc la Enric, cu o privire d'acelea care pătrund până în fundul sufletuluĭ şi'ĭ întinse mâna zicĕnd:

— Voiû fi nevasta d-tale devotată până la moarte!

Bietul murind părea transfigurat; zîmbi; îşĭ adună puterile ca să'ĭ binecuvînteze copiĭ, însă emoţiunea fu prea mare pentru sleise: se stinse cu un oftat lung, lăsând în obraz reflectul acesteĭ bucuriĭ până în urmă.

Enric grăbi căsătoria cu Margareta: două luni după moartea şefuluĭ de atelier, se făcu cununia.

Margareta nu voise să vadă pe vĕrul sĕû Andreĭ, însă în ajunul cununieĭ nu putu să scape de dînsul. Venise să o roage pentru cea din urmă oară să nu se mărite, ... ind'uĭ că o iubeşte; ca il g...

— Imĭ iubeşte logodnicul, insultĭ vorbindu'mĭ ast-fel şi d-ta mĕ ... îĭ rĕspunse ea.

Andreĭ, furios, zise:

— Nu vreĭ tu să mĕ iubeştĭ, îmĭ dispreţueştĭ iubirea! Bine! am să'mĭ rĕsbun. Te am iubit tot-d'auna numaĭ pentru tine am muncit, numaĭ la tine îmĭ a fost gîndul, refuzul tĕû e moartea spe-

ranței mele, în să iubirea mea se schimbă în ură, în gelozie... Este vreme încă! schimbă'ți hotărîrea, te rog în genuchi:

— Nu! iubesc pe Enric Puget, voiŭ fi nevasta luĭ!

A doa zi se cunună în Lyon, dând soțuluĭ sĕŭ sufletul eĭ, viața eĭ.

Enric o duse în Paris, unde pregătise pentru dînsa o instalație confortabilă și cochetă.

Fericirea nu se poate descrie. Enric nu știa ce să facă pentru iubita luĭ; ea îl iubea cu recunoștință. In viața lor nicĭ un nor, nicĭ o tulburare.

Tînĕrul însă își vedea și de treburĭ; avênd un scop acum, dorea și maĭ mult averea, pentru ca să dea Margaretei toate bucuriile viețiĭ; o voia maĭ frumoasă, maĭ fericită.

Fericirea asta perfectă ținea de doĭ anĭ, când într'o zi Enric se'ntoarse îngrijat și preocupat dintr'un voiaj pe care'l făcuse la Lyon: Margareta băgă de seamă numaĭ de cât și stărui de bărbatul sĕŭ ca să'ĭ spue pricina supărăreĭ luĭ, pentru ca s'o împărtășască și ea.

El îĭ spuse că o invenție făcută de curînd avea să-l ruineze. Se găsise un sistem noŭ de rĕzboiŭ care înlocuia pe cel vechiŭ, și sistemul acesta era maĭ repede și de o iconomie mare de personal. Era o zdruncinare complectă în știința țesutuluĭ și care era să cășuneze o scădere mare de prețurĭ.

Rĕzboiul acesta fusese expus și avusese un succes foarte mare; era să fie cumpĕrat împreună cu brevetul de casa Berthier și Compania, rivala caseĭ Puget.

Pentru Enric asta era ruina!

Cu orĭ-ce preț îĭ trebuia luĭ mașina asta, fiind-că voia să fie el stăpân pe situație, fiind-că i se retrăsese maĭ multe comande pentru ca să fie date caseĭ concurente.

— Eĭ bine! trebue să cumperĭ rĕzboiul acela! îĭ zise Margareta.

— Da, așa mĕ gândesc; însă inventatorul este vĕrul tĕŭ, l'am vĕzut și'mĭ a rĕspuns că'șĭ dăduse cuvîntul ca să'l vînză caseĭ Berthier. Ce nenorocire gróznică pentru mine! Am început speculĭ marĭ, am cumpĕrat fabricĭ noĭ, n'o să pot să'mĭ țiŭ angajamentele! Fericirea noastră era prea mare, scumpă Margaretă, acum vine ruina, și poate desonoarea!

Maĭ bine mĕ omor de cât să trăiesc astfel!

Margareta sfătui pe bărbatul sĕŭ să scrie luĭ Andreĭ.

Andreĭ nicĭ nu rĕspunse.

*

Enric află că casa Berthier își și transforma atelierele; vedea cum creditul sĕŭ scădea mereŭ, cu cât se rățeaŭ comandele.

Margareta se temu ca nu cumva bărbatul sĕŭ, abătut și disperat, să se omoare în adevĕr și voi cu orĭ-ce preț să'l însoțească în Lyon.

Acolo ea luă o hotărîre eroică, extremă: se va duce la vĕrul sĕŭ și se va sili să'l înduplice ca să cedeze bărbatuluĭ sĕŭ invenția luĭ.

Lucrul acesta era îndrăzneț, dupe cearta lor din urmă, însă ce n'ar fi făcut ea pentru iubitul sĕŭ Enric?

Intr'o dimineață, dupe o noapte de nedormire când nenorocitul se gîndise maĭ mult de cât orĭ-când să se sinucidă, Margareta se duse la vrăjmașul sĕŭ.

Când o vĕzu că intră la dînsul, tremurând, tulburată, maĭ frumoasă de cât orĭ când, Andreĭ zîmbi și ochi-ĭ scăpărară de triumf; o lăsă să'l roage, să-ĭ spue temerile eĭ, să facă apel la inima luĭ.

— Da, zise el, vreaŭ tot ce veĭ voi tu. Iubeștĭ pe bărbatul tĕŭ, însă eŭ te iubesc.

Te iubesc maĭ mult de cât orĭ când, m'auzĭ? Insă aĭ să fiĭ a mea, altfel nu'mĭ va fi milă câtușĭ de puțin, și, știĭ tu bine că este ruina, falimentul pentru bărbatul tĕŭ pe care'l urăsc tot atât de mult cât te iubesc pe tine și voiŭ face totul ca să grăbesc nenorocirea luĭ. Lasă-mĕ să te iubesc o zi, un ceas, și, dacă nu mĕ iubeștĭ, cel puțin ca să'l scapĭ. Iți jur că el n'o să știe nicĭ-odată nimic și că mâine odihna luĭ va fi sigură. Altfel, știĭ bine că o să se omoare, tu singură îmĭ aĭ spus... Par'că'l vĕd scăldat în sânge!

... Dacă nu te învoieștĭ cerereĭ mele, tu singură îl asasinezĭ!

Margareta vedea înaintea ochilor cadavrul bărbatuluĭ sĕŭ scăldat în sânge, și, fără să le simță, primea sărutările aprinse ale luĭ Andreĭ.

Când își veni în simțirĭ el era la picioarele sale.

Sări în sus, ca o nebună.

— Ah! cât de mult te disprețuesc! zise Margareta fugind.

Chiar în seara aceea Enric primi o scrisoare în care Andreĭ îĭ oferea să'ĭ cedeze brevetul, fiind-că el pleca în America.

Margareta venise acasă bolnavă de frigurĭ, așa că vestea asta nu'ĭ făcu nicĭ o impresie.

Enric, plin de un curaj noŭ, se ocupa acum cu activitate de afacerile sale și prea puțină vreme 'ĭ rĕmânea pentru nevasta sa, însă nu trecu mult și băgă de seamă că ea se stingea.

Nu putea să priceapă răceala eĭ pentru dînsul.

Ea care fusese așa de iubitoare, acum abia îl putea suferi lângă dînsa; par'că o jena chiar!

Vezĭ că biata copilă murea de rușinea eĭ și de minciuna eĭ!

Nu maĭ cuteza să primească sărutările bărbatuluĭ sĕŭ, uitătura luĭ o tulbura, își zicea în gândul eĭ că Enric vedea negreșit în obrazul sĕŭ urmele sărutărilor celuĭ-l'alt, pe care 'l ura așa de mult!

Enric nu știa ce să facă, ce să născocească pentru ca să'ĭ redea bucuria și viața! o aduse înapoĭ în Paris, chemă doctoriĭ ceĭ maĭ vestițĭ, și eĭ îĭ spuseră că boala era nervoasă și că are trebuință de distracțiĭ.

Enric o duse în țĕrile bine-cuvîntate unde soarele strĕlucește iarna, însă nimic nu o maĭ făcea să zîmbească; se îngălbinea, se oflea; boala îĭ era în inimă.

Intr'o zi, Margareta prinse din întîmplare o convorbire a bărbatuluĭ sĕŭ cu doctorul: acesta spunea că ea este pierdută, și după ce îndemnă pe Enric să fie cu curaj, îĭ spuse că ea va muri foarte curînd.

Margareta se înveseli grozav când auzi vorbele acestea; va să zică avea să scape!

Fericită, se lăsă să moară, adorând pe bărbatul sĕŭ, singurul eĭ amor!

Eĭ, nebun de durere, ar fi voit să'ĭ dea viața luĭ.

Margareta muri în brațele luĭ, ducênd în mormînt secretul care o omorîse, necutezând să zică: „Te-am înșelat fiind-că te-am iubit prea mult!"

I. S. Spartali.

SINGURU'MĬ DOR

Ei!...

Astăzĭ când mormîntul negru peste tine s'a închis
Și când din iubirea noastră n'a rĕmas de cât un vis
Când din tot ce eŭ în lume am iubit cu atât amor!
Vaĭ! n'a maĭ rĕmas nimica de cât veșnicul meŭ dor!
Mĕ întreb... de ce făcut-a soarta să ne întîlnim
Anĭ întregĭ... fără speranță cu atât foc să ne iubim?
Când ursit-aĭ fost iubito soață altuia să fiĭ
Pe când eŭ sa'mĭ port durerea ca un mort printre ceĭ viĭ!

. . . .

Incă'mĭ vin și-acum în minte vremile d'odinioară
Când în cale-mĭ eŭ pe tine te vĕzuĭ întâia oară,
Ochiĭ tĕĭ marĭ și albaștri... așa mult m'aŭ fermecat
In cât sufletul meŭ tînĕr pe vecĭ ție țĭ s'a dat!
De atuncĭ n'a fost zi în care să nu fiŭ în drumul tĕŭ
Doar cu ochiĭ să'țĭ pot spune focul sufletuluĭ meŭ
D'aĭ ști câtă fericire eŭ în suflet am simțit
Când strîngându-te în brațe spusu-țĭ-am cât te-am [iubit!
Și când gura-țĭ de fecioară sărutat-am cu delir
De atâta fericire cum de n'am murit mĕ mir!

. . . .

Dar d'atuncĭ e multă vreme, din copil așa sbur- [dalnic
Te făcușĭ o Domnișoară cu chip dulce și șăgalnic!
Maĭ frumoasă, maĭ gingașe ca o zînă din poveștĭ,
Cu un bust demn de o statue și cu forme în- [gereștĭ!
Intr'o seară ne întâlnirăm la un bal.... îmĭ aduc [aminte
Maĭ frumoasă.... maĭ plăcută... drăgălașe și cuminte
Că d'abia putuĭ cunoaște pe copila d'altă dată
Cât erai de serioasă pentru vîrsta ta de fată?
Nu voiŭ maĭ uita vr'o dată sear'acesta mult dorită
De doĭ anĭ acésta fuse noaptea cea maĭ fericită
Toată seara împreună... a! ce vals fermecător...
De aș fi murit atuncea n'aș fi regretat că mor!

. . . .

De atuncĭ adesea oară noĭ iubit-o ne-am vĕzut
Și iubirea noastră mare tot maĭ mare s'a făcut!
Fericită-mĭ era viața... eŭ eram al tĕŭ promis
Dar se vede nu-ĭ putință ca să scapĭ de ce țĭ'ĭ scris!
De-aș fi fost bogat... ce bine am fi dus viața amândoĭ
N'am maĭ fi avut a duce grije de-a vieţeĭ nevoĭ!
A! de n'ar fi banu'n lume..... câte fericirĭ n'ar fi
Câte inimĭ moarte astă-zĭ..., câte... câte n'ar trăi!
Și te dete dup'un altul ce-l vĕzușĭ abia de-o zi
Aŭ crezut eĭ că p'acela poate tu îl veĭ iubi?
O! s'aŭ înșelat amarnic... o! sunt sigur nu'l iubeaĭ
Când de miĭ de orĭ mi-aĭ spus-o că pe mine m'adoraĭ!

. . . .

. . . .

A trecut un an în care n'a fost chip să te maĭ vĕd.
Cine ar fi crezut că moartă trebuia să te revĕd!
De-aĭ fi vĕzut durerea-mĭ ne 'ndurată 'ngrozitoare
Când aflaĭ că pentru tine nu maĭ e nicĭ-o scăpare,
Și când pân' la mine ajuns'a trista veste c'aĭ murit
Mi-aŭ luat mințile durerea..... am rĕmas pe loc [trăsnit!
Nu-mĭ venia de loc a crede, mĕ'ntrebam de nu'ĭ un vis
Ochiĭ tĕĭ senini ca cerul pe vecĭ să'șĭ se fi închis!
Iar când pragul caseĭ tale eŭ călcaĭ... și sus pe-o masă
Te vĕzuĭ întinsă 'n lunga-țĭ roche albă de mireasă,
Nemișcată, înghețată, l'al tĕŭ cap arzênd făclii,
Dormind somnul cel din urmă.... somnul tristeĭ vecĭniciĭ
Maĭ frumoasă ca un înger... ca un înger ideal!
Pĕru-țĭ blond căzênd în bucle peste pieptu-țĭ sculptural,
Am simțit ce simte tigrul puiul când i s'a răpit
O! mĕ mir cum de durere încă n'am înebunit!
Dac'am suferit... o știe numaĭ unul Dumnezeŭ
Ce grozavă suferință... nicĭ să plîng nu puteam eŭ,
Un streinⁱ care te plînge... gura lumeĭ ce ar fi zis?
Am închis și plânsu'n mine și durerea am închis!
Disperarea-mĭ fu grozavă când te coborîră'n groapă
Țipetele mameĭ tale... bulgăriĭ căzênd din sapă
Pe cosciugul ce într'însul era 'nchis tot ce-am iubit
Cu un sunet trist... lugubru pân'ce te-aŭ acoperit!
E grozav! fie-ce bulgăr de pămênt care cădea
Parcă'n inima-mĭ iubito... parcă'n inima-mĭ lovea!
Și când în trăsură... singur... părăsiĭ tristu-țĭ asil
O!.., am plîns... am plîns cu hohot... o! am plîns ca un copil!!

. . . .

. . . .

D'atuncĭ viața pentru mine nu-ĭ decât o suferință
Lumea-mĭ pare că-ĭ pustie, nu maĭ am nicĭ o dorință
Și de am cum-va pe lumea asta tristă vre-un dor
Alta nu doresc, iubito... de cât numaĭ ca să mor!

Th. I. Anestin.

Ultime informații

Aflăm cu adâncă mâhnire despre încetarea din viață a cunoscutuluĭ profesor și pedagog, Doctor Barbu Constantinescu, mort, Vinerĭ seara.

Inmormântarea va avea loc astă-zĭ, la orele 2. Serviciul divin se va oficia la biserica Zlatarĭ.

Condoleanțele noastre familieĭ regretatuluĭ profesor.

—x—

In curênd va eși de sub tipar un frumos volum coprinzênd legile militare cu toate modificările ce li s'aŭ făcut până la 8 Noembre 1891.

Acest volum presintă mult interes atât lumeĭ civile cât și militare și este datorit D-luĭ maior de intendență Mihail Oprișanu din ministerul de rĕsboiŭ.

—✠—

Peste câte-va zile apare de sub presă ultima operă de *B. P. Hăsdeu* **Sic cogito: Ce e viața? — Ce e moartea?—Ce e omul?**

Un volum mare de lux în 4 cu maĭ multe stampe.

S'a tipărit *numaĭ în 200 exemplare numerotate*. Prețul unuĭ exemplar: *20 leĭ.*

De vênzare numaĭ la autor și la *redacția Revista-nouĕ* (strada Regală Nr. 16).

* * *

D. Ion Ghica arangează acum un volum, care va cuprinde o serie de scrisorĭ de ale luptătorilor pentru renașterea noastră națională.

P. T.

In toate țările din lume, unde civilizațiunea a deslănțuit aripile gândireĭ, gazetele ilustrate aŭ ajuns adevĕrata pâine de toate zilele pentru oamenii din toate păturile sociale, de jos ca și de sus. Gazetele ilustrate pun la dispozițiunea tuturor creațiunile penelor celor maĭ geniale, creațiunile celor maĭ adâncĭ cugetătorĭ, ale celor maĭ versațĭ literațĭ și în acelașĭ timp ale celor maĭ renumițĭ maestri în muzică, pictură și architectură. In ziua de astă-zĭ, în schimbul uneĭ plățĭ foarte modeste și foarte ușor de achitat, cu un franc pe două săptămânĭ, în țările culte, gazetele ilustrate ajută pe om să'șĭ facă o frumoasă bibliotecă, un frumos salon de pictură, un elegant repertoriŭ de muzică, etc.

Acestea sunt împrejurările carĭ ne-aŭ împins la fundarea revisteĭ: *Lumea ilustrată.*

Revista *Lumea ilustrată*, cu ajutorul unuĭ însemnat numĕr de oamenĭ de litere, își propune ca în modul popular și pe cât se poate de amuzant, să trateze toate ramurile științeĭ, ale arteĭ și ale literatureĭ, și va cuprinde atât bucățĭ originale, cât și traducerĭ din autoriĭ ceĭ maĭ renumițĭ. Bine înțeles că și partea relativă la viața casnică, muzica și moda, va fi cât se poate de îngrijită.

Ilustrațiunile vor fi alese dintr'ale celor maĭ însemnațĭ artiștĭ și nu numaĭ vor servi la înfrumusețarea revisteĭ, ci chiar îĭ vor mări valoarea, într'atât vor fi de frumoase, bine alese și executate cu cea maĭ mare îngrijire.

Dispunênd de o însemnată bibliotecă de romane renumite și atrăgătoare, vom fi tot-d'a-una în stare să oferim onor., noștri cititorĭ bucățĭ din cele maĭ alese și ne vom da toate silințele să ne conformăm cu bunul lor gust și cu sentimentele lor literare și artistice.

Ast-fel între multe alte romane și nuvele putem cita: 1) *Napoleon III-lea*. roman istoric de Gr. Samarov, 2) *Din viața prieteneĭ mele*, de H.... 3) *Securea Călăuluĭ*, de Brentano, 4) *Mia* de Memini, și alte romane, carĭ în lumea cultă aŭ produs mare sensațiune.

Sperăm decĭ că onor. public cetitor va primi cu plăcere, această publicațiune însemnată în care i se pun la dispoziție lucrurĭ atât de importante și, rugându'l a ne da bine-voitorul sĕŭ sprijin îl învităm a se abona la revista *Lumea ilustrată.*

CONDIȚIUNĬ DE ABONAMENT

Lumea ilustră apare de două orĭ pe lună și anume: la I-iŭ și la 15 a fie-căreĭ lunĭ. Costul unuĭ esemplar este del 1 Leŭ noŭ pentru toată țara și Leĭ noĭ 1.15 pentru țĕrie streine. Abonamentul pe un an Lei 20 pentru toată țara și Leĭ 23.60 pentru țĕrile streine.

Foaia complectă coprinde 24 numere.

Revista *Lumea ilustrată* se găsește la toate librăriile și la toțĭ colportoriĭ din țară și din streinătate.

Agențiĭ și colportoriĭ nu sunt în drept să perceapă de cât numaĭ prețul fasciculeĭ pe care o aduc, și nu pot nicĭ să încaseze alte sume, nicĭ să libereze alte chitanțe pentru asemenea plățĭ. Orĭ-ce plată maĭ mare rog a se face *numaĭ* la Administrație saŭ la librăriile maĭ marĭ din țară.

Tot odată facem cunoscut onor. public că am reprodus renumitul tabloŭ:

BAIA UNEI IMPĔRĂTESE ROMANE

de *H. Schneider*, al căruĭ preț se ridică la 80.000 mărcĭ. Noĭ vindem fie-care exemplar, întins pe carton, cu prețul de 12 L. n. Tabloul are o lărgime de 93 c.m. și o înălțime de 61 cm. *Abonaților noștri însă, care vor proba că aŭ urmat abonamentul revisteĭ* **Lumea ilustrată** de la 1—24, le dăm acest tabloŭ cu prețul de leĭ noĭ **4.**

Esemplarele vîndute nu se primesc înapoĭ și cele tăiate nu se pot schimba.

Pentru sumele de la 5 leĭ în sus ce se primesc pentru *Lumea ilustrată* se bonifică porto.

Administrația

Hotel de France, No. 8

MERSUL TRENURILOR

Valabil de la 1 Octombrie 1891 st. n.

PORNESC DIN BUCUREȘTI:

Bucureștĭ Iașĭ, direct de persoane. — Pleacă din Bucureștĭ la ora 7 dim., din Ploeștĭ 8,58 dim., din Buzĕŭ 11,11 dim., din Rîmnicul-Sărat 12,11 p. m., din Focșanĭ 1,20 p. m., din Mărășeștĭ 2,10 p. m., din Adjud 3,00 p. m., din Bacăŭ 5,18 p. m., din Roman 7,09 seara, din Pașcanĭ 9,04 s., sosește în Iașĭ 11,20 s. — Accelerat, pleacă din Bucureștĭ 9,35 seara, din Ploeștĭ 11,04 noaptea, din Buzĕŭ 12,54 noaptea, din Rîmnicu-Sărat 1,46 dim., din Focșanĭ 2,43 dim., din Mărășeștĭ 3,26 d., din Adjud 4,13 dim., din Bacăŭ 5,57 dim., din Roman, 7,13 dim., din Pașcanĭ 8,40 dim., sosește în Iașĭ la 10,45 dim.

Bucureștĭ-Vasluĭ, Brăila-Galațĭ, direct accelerat.—Pleacă din Bucureștĭ la 7,50 seara, din Ploeștĭ 9,42 seara, din Buzĕŭ 11,41 seara din Rîmnicu-Sărat 12,39 s., din Focșanĭ 1,37 nóptea, din Mărășeștĭ 2,15 noaptea, din Tecucĭ la 2,53 dim., din Bêrlad 4,23 dim., din Crasna la 5,28 dim., sosește în Vasluĭ la 5,52 dim. spre Galațĭ, din Buzĕŭ pleacă la 12 noaptea, din Brăila 2,31 noaptea. din Barboșĭ 3,22 d., sosește în Galațĭ 4 dim.

Bucureștĭ-Vêrciorova, direct accelerat. — Pleacă din Bucureștĭ 7,10 seara, din Titu 8,17 seara, din Piteștĭ 9,38 seara, din Costeștĭ 10,06 seara, Slatina 11,27 seara, din Piatra Olt 11,49 seara, din Craiova 12,52 noaptea, din Filiașĭ 1,40 dim.. din Turnu-Severin 3,40 dim., sosește în Vêrciorova 4,02 dim. — De persoane pleacă din Bucureștĭ 8,15 dim., din Titu 9,43 dim. din Goleștĭ 11,04 dim., din Piteștĭ 11,37, din Costeștĭ 12,11 p. m., din Slatina 1,46 p. m., din Piatra Olt 2,29 p. m., din Craiova, 4,11 p. m., din Filiașĭ 5,24 p. m., din Turnu-Severin 7,04 seara, sosește în Vêrciorova 8,30s. — Fulgerul pleacă din Bucureștĭ 4,03 seara, din Titu 5.06 seara, din Piteștĭ 6,22 s. din Slatina 8,07 dim., din Craiova 9,45 seara, din Filiașĭ 10,30 seara, din Turnu-Severin 12,38 noaptea, sosește în Vêrciorova 1,00 noaptea.

Bucureștĭ-Craiova, direct persoane. — Pleacă din Bucureștĭ 2.35 p. m., din Titu 3,57 seara, din Goleștĭ 5.24 seara, din Piteștĭ 5,50 seara, din Costeștĭ 6,20 seara, din Slatina 8,17 seara, din Piatra 8,50 sosește la Craiova 10,05 s.

Bucureștĭ-Piteștĭ, direct persoane.— Pleacă din Bucureștĭ 6,45 d., din Titu 8.21 d., din Goleștĭ 9.44 d., sosește la Piteștĭ 10,44 d.

Bucureștĭ-Galațĭ, direct, persoane. — Pleacă din Bucureștĭ 9,40 d., din Ploeștĭ 11.48 d., din Buzĕŭ 2,55 p. m., din Brăila 5.02 p. m., din Barboșĭ 5,59 p. m., sosește Galațĭ 6,35 seara.

Acelașĭ tren spre Tecucĭ.— Pleacă din Buzĕŭ 2,05 p. m., din R.-Sărat 3,49 p.m. din Focșanĭ 7,48 seara, din Mărășeștĭ 8.30 seara, sosește Tecucĭ 9,45 seara.

Bucureștĭ-Predeal, direct accelerat.—Pleacă din Bucureștĭ 4.40 p. m., din Ploeștĭ 6,30 seara, din Câmpina 7,33 seara, din Sinaia 8,46 seara, sosește Predeal 9,25 seara.

Accelerat.— Pleacă din Bucureștĭ 7,40 d., din Ploeștĭ 9,27 d., din Câmpina 10,26 d., din Sinaia 11,38 p m., sosește Predeal 12,07 p. m.

De persoane. — Pleacă din Bucureștĭ 8,50 d., din Ploeștĭ 10,48 d., din Câmpina 11,55 d., din Sinaia 1,14 p. m., sosește Predeal 1,56 p. m.

Bucureștĭ-Giurgiŭ, direct (fulger), pleacă din Bucureștĭ 5,35 dim. sosește Smârda 7,10 d. *Persoane* pleacă din Bucureștĭ gara de Nord 8 d. din Filaret 8,30 d., sosește Giurgiŭ 10,18 d. — *De persoane* din Bucureștĭ, gara de Nord 5,25 p. m., din Filaret 5,55, sosește Giurgiŭ 7,48 s.

Bucureștĭ-Călărașĭ, Feteștĭ-Slobozia, pleacă din Bucureștĭ 7,50 dim., sosește Călărașĭ 12,20 p. m. Feteștĭ 11,3 d., Slobozia 12,05 p. m.

SOSESC IN BUCUREȘTI.

Din Iașĭ 7,30 d. și la 9,55 seara.
Din Vasluĭ-Galatz 8,40 d.
Din Predeal 12,10 p. m. 8,50 s. și la 9,30 seara.
Din Galațĭ 8,40 dim. 5,10 s.
Din Vêrciorova 11,40 s. Fulgerul la 10,05 d. accelerâtul 8,20 s. persoane.
Din Craiova 1 p. m.
Din Piteștĭ 9,10 seara.
Din Călărașĭ 6,25 s.
Din Giurgiu 3,55 p. m. fulgerul, la 10,45 d. și 7,20 s. persoane.

PROPRIETAR-EDITOR THOMA BASILESCU. TIPOGRAFIA THOMA BASILESCU, BULEVARDUL ELISABETA, 111 BUCURESTI